

יוזמות אברהם
مبادرات ابراهيم
ABRAHAM INITIATIVES

קורבנות בנפש בחברה הערבית בנסיבות של אלימות ופשיעה

דוח מסכם לשנת 2025

פתח דבר

נכון למועד סגירת הדוח ב-28.12.2025, שנת 2025 היתה השנה המדממת ביותר אי פעם בחברה הערבית בישראל, עם 252 אזרחיות ואזרחים ערבים שקיפחו את חייהם ב-218 מקרים של אלימות ופשיעה.

זאת לעומת 230 קורבנות בנפש בחברה הערבית בשנת 2024.

בשנים האחרונות, האלימות והפשיעה הפכו למכת מדינה. האלימות המשתוללת היא בעיה של החברה הישראלית כולה, גם אם רובם המכריע של הקורבנות הינם בני ובנות החברה הערבית. מקרי הרצח מתרחשים לעיתים קרובות כל כך, עד שהמציאות המדממת צובעת את חיי היומיום, מבוקר עד ליל, ללא הפוגות וללא ביטחון אישי.

על רקע המספרים ההולכים וגדלים, החלטנו השנה ביוזמות אברהם לא להסתפק בפרסום של נתונים מספריים ופילוחים כמותיים של קורבנות האלימות והפשיעה בחברה הערבית, כי אם לפתוח צוהר לחייהן של כמה ממשפחות הקורבנות ולהביא את סיפוריהן. המשפחות הללו, שאיבדו את יקיריהן, ממשיכות להתמודד עם השכול. נוסף לחור שנפער בלבבות ובחיים של משפחות הקורבנות, הן מתמודדות פעמים רבות גם עם היעדר תמיכה ומענה מצד הרשויות. אין בכוחם של הנתונים המספריים לבדם להעביר את הקושי הזה.

בימים שבהם כל קורבן בנפש הופך בעל כורחו לאייטם תקשורתי לכמה רגעים, חשוב לנו להזכיר שההתמודדות והכאב נמשכים גם אחרי שהכותרת נעלמת מהחדשות.

הדוח מביא את סיפוריהן של ארבע משפחות של קורבנות הפשיעה והאלימות בחברה הערבית, מתוך ראיונות שערכנו בדצמבר 2025.

תודה מקרב לב למשפחות שהסכימו להתראיין ולחשוף את ההתמודדות שלהן עם מציאות השכול שנכפתה עליהן.

משפט אחד חזר על עצמו בקרב כל המרואיינים: התקווה שעצם הדיבור והשיתוף יסייעו להציל ולו נפש אחת מניעה אותי לפעולה.

בתקווה שהדו"ח והסיפורים האישיים של משפחות הקורבנות יקדמו את המענים ששימו סוף לתופעות הכואבות הללו.

יוזמות אברהם

דצמבר 2025

דוח זה מוקדש השנה לזכרם של הקורבנות:

- ד"ר עבדאללה עווד המנוח שנרצח ב-3/2/2025 בשל טעות בזיהוי. הרוצח לא נתפס עד היום.
- סוזאן עבד אלקאדר המנוחה שנרצחה ב-29/4/2025 מול ביתה. הרוצח עדיין חופשי.
- רוזית ג'ורבאן המנוחה שנרצחה ב-17/8/2025 מכדור תועה שירה בן היישוב.
- וליד בדוויה המנוח שנרצח ב-28/8/2025 בצאתו מהמסגד בלוד.

אנדרטה לזכרו של המנוח עבדאללה

משפחתו של ד"ר עבדאללה עווד ז"ל

"אם אעלה על סולם שמחבר אותי לשמיים, אוכל לבקר את אבא שלי?" זו הייתה שאלתה של אלמה בת הארבע לסבתה. "לא ידעתי מה לענות לה", אומרת הסבתא בקול חנוק. "משפטים כאלה שוברים את הלב".

בפברואר 2025 חוותה משפחת עווד ממזרעה את האובדן הקשה מכול. בנם הרופא, עבדאללה, נורה למוות בזמן שעבד במרפאה בכפר יאסיף. במשטרה הודיעו כי מדובר בטעות בזיהוי. עבור משפחתו, זו אינה תשובה מספקת.

בכניסה לבית המשפחה מקבלת את פני האורחים מזרקות מים קטנה, אנדרטה לזכרו של הבן. בתוך הבית, הקירות מעוטרים בתמונותיו של עבדאללה, במכתבי תנחומים מרופאים, מארגונים ומאנשים פרטיים. כל פינה מספרת עד כמה היה אהוב. כשביקשנו לצלם את האם, סמיחה היא ביקשה: "רק ליד עבדאללה".

הוריו של עבדאללה מתגוררים כיום במזרעה, אך שורשיהם נטועים בכפרים שנעקרו ב-1948. משפחת האב מהכפר ע'אבסייה שבנפת עכו, משפחת האם, מהכפר אליזב. סיפור של עקירה, הישרדות ובניית חיים מחדש.

האב קאסם גדל בעוני קשה, אך הצליח להקים משפחה לתפארת ואף שימש כראש מועצה מקומית מזרעה במשך שלוש קדנציות. "גדלתי בבית עני מאוד", הוא מספר. "לימודים לא היו מובנים מאליהם. אבי עבד בכל עבודה מזדמנת רק כדי שאוכל להמשיך ללמוד. סיימתי בגרות, עבדתי בעבודות פיזיות.

קאסם וסמיחה עווד

ידעתי שרק עבודה קשה תביא יציבות".

בשנת 1976, קאסם נישא לסמיחה ויחד הקימו משפחה. נולדו להם ארבעה ילדים, שתי בנות ושני בנים. אחרי 11 שנים נולד עבדאללה. "הוא לא היה מתוכנן", מחייך האב בעצב, "אבל היה הילד הכי מפונק והכי אהוב".

על רקע החסכים שחווה, החליט קאסם להשקיע בילדיו מעל ומעבר. עבדאללה הצטיין בלימודיו, למד במסגרות יוקרתיות בארץ ובחו"ל, נישא והפך לאב לבן ובת. משפחתו אף בנתה עבורו בית ביישוב. שלושה חודשים בלבד לאחר שעבר אליו, הוא נרצח.

אשתו של עבדאללה, סמאח אחות במקצועה, לא הצליחה להישאר בבית הריק. היא עזבה את עבודתה בבית החולים זיו וחזרה עם הילדים לבית הוריה בכאוכב אבו אל-היג'א. "אני רוצה להאמין שהזמן יעשה את שלו", אומר האב, "ושהיא תחזור לגור לידנו. שנראה את הנכדים גדלים כאן".

המשפחה מקפידה על מנהג סוני שכולל צום בימי שני וחמישי. יום הרצח היה יום שני. "ישבנו לאכול את ארוחת שבירת הצום", מספר קאסם. **"ראיתי בחדשות כתבה על רצח משולש באבו סנאן. התלוננתי על המצב, בלי לדעת שהבן שלי יהיה הבא בתור"**.

ואז משהו השתבש. טלפונים, תזוזה, הבן הגדול רץ החוצה. "בהתחלה אמרו 'לא קרה כלום'. אחר כך 'הוא נפצע, הכול בסדר'. ואז הגענו לבית החולים". שם שמע את המילים הקשות מכול: "ראח עבדאללה" – עבדאללה הלך.

לסמיחה, אימו, סיפרו רק ברגע האחרון. "אני מכינה קפה, מסתכלת מהחלון ורואה המון אנשים ליד הבית. התקשרתי, שאלתי מה קרה ואמרו לי 'כלום'. הרגשתי שמסתירים ממני". מאותו יום, הלילה והיום התהפכו. הכאב לא נחלש, הוא רק התעצם. "מאכלים שהייתי מכינה לו, אני לא מסוגלת להכין יותר", אומרת האם. ימי שישי, שהיו הזדמנויות למפגשים משפחתיים שמחים, נותרו עם שולחן ריק. "הוא היה מכין, עוזר, מסדר. היום נשאר חלל". בלילות, מספר קאסם בכנות שעלו בו מחשבות נקמה.

סמיחה עווד

"פניתי לשייח' ואז למופתי במכה. הוא אמר לי: הבן שלך שהיד. נקמה היא חטא. היא פוגעת בחפים מפשע. מאז אין בי רצון לנקום. יש לי נכדים. ברגע שפותחים דלת כזו, אין לה סוף".
ביחס למענים של תמיכה נפשית, אמו של עבדאללה מתארת: "תחילה קיבלנו סיוע דרך גורם מקומי. אשת מקצוע עדיין מגיעה. יש גם קבוצת הורים שכולים. מדברים, וזה מקל קצת. אנחנו מחזיקים מעמד רק בזכות האמונה".

לצד האבל, יש גם זעם. "המשטרה כושלת", אומר האב. "עשרה חודשים אחרי רצח באור יום – אין מעצרים, אין חשודים, אין תקשורת איתנו. כך מזלזלים בדם של אזרח ערבי. אני לא מבקש לדעת מי הרוצח, רק שיגידו: חוקרים, מתקדמים. כלום. ובמקרים ביטחוניים? שם תופסים תוך שעות. אז למה כאן לא?"

כראש מועצה לשעבר, יש לו גם ביקורת נוקבת על ההנהגה. "ראשי רשויות בלי כלים. חברי כנסת רק מגנים. הפגנות לא משנות. אם רוצים שינוי אמיתי, צריכה להיות שביתה כללית. כשהמדינה תיעצר, יקשיבו לנו".

כששואלים את קאסם על תחושת הביטחון האישי שלו ושל משפחתו, הוא עונה בשקט: "**איבדתי את היקר מכול. יותר מזה כבר אי-אפשר לקחת. לא נשאר לי ממה לפחד.**"

הנחמה היחידה שנותרה למשפחה היא הסיפורים שנחשפו רק אחרי מותו של הבן. עבדאללה היה אדם של נתינה שקטה. "אנשים באו וסיפרו איך עזר בסתר", מספרת אימו. "כסף למשפחות עניות, סיוע רפואי". רק אחרי מותו גילו כי שילם שכר לימוד לסטודנטים, תמך במשפחות בלי להתפאר. "זה ממלא אותי גאווה", אומר האב. "נותן משמעות בתוך הכאב".

סאוסן ואחותה סוזאן

אחותה של סוזאן עבד אל-קאדר ז"ל

"היא אהבה את החיים. צחקה וצחקה וצחקה, גם כשהיה קשה. הצחוק שלה מילא את העולם." כך מתארת סאוסן את אחותה, סוזאן עבד אל-קאדר. אישה חרוצה, אם לשלושה בנים, פעילה חברתית, שחייה נגדעו בן רגע בתשעה כדורים, מול ביתה בטירה.

אנחנו נפגשות לשיחה כואבת, אינטימית, שמתחילה בזיכרונות משפחתיים ומסתיימת בשאלות קשות על פחד, כסף, כוח – ועל מערכת שידעה, אך לא הצליחה לעצור את הרצח.

סוזאן הייתה אישה של אנשים. מוקפת חברים, פעילה בעמותות התנדבות, בין היתר גם ב"נשים עושות שלום". אחרי הרצח, מספרת סאוסן, הכול התרוקן. מה שפעם היה ברור, איבד משמעות. גם ניסיונות של הסביבה לנחם לא הצליחו לחדור את השכול.

מתוך הריק הזה, אט אט, סאוסן מצאה דרך לשרוד: להמשיך את דרכה של אחותה. היא הצטרפה בעצמה ל"נשים עושות שלום", החלה לקדם יוזמות למאבק באלימות ובפשעה, ובעיקר לדבר על חינוך. **"זה מתחיל בילדים ובני נוער", היא אומרת, "אבל גם באימהות. לפעמים הן יודעות, מרגישות, רואות התעשרות פתאומית ולא שואלות שאלות"**.

כך היא מנסה לתת משמעות לאובדן, ולהשאיר את סוזאן נוכחת בתוך עשייה שמבקשת למנוע כאב דומה מאחרות.

רק בדיעבד, אומרת סאוסן, התברר שהרצח לא הגיע משום מקום. היו סימנים. רמזים. פעמוני אזהרה שקטים. באחת השיחות ביניהן סיפרה סוזאן היכן היא שומרת את הזהב בביתה וביקשה: "אם יקרה

סאוסן סולטאן

לי משהו – קחי ותחלקי לנשים שמתחנות במשפחה". סאוסן צחקה. "מה את מדברת שטויות", אמרה לה אז, "אני אמות לפניך". רק אחר כך הבינה שהצחוק הסתיר פחד.

לסוזאן שלושה בנים מנישואיה הראשונים. למרות הגירושין, הקשר עם הגרוש נותר ענייני, וסוזאן נשארה העוגן בחיי ילדיה. מדי בוקר ב-7:00 היא נהגה לנסוע מביתה בטירה לטייבה, לסדר את הבית, לכבס, לבשל ולדאוג לילדיה. "כל עניין בירוקרטי, כל תשלום, כל סידור עבר דרכה. הם נשענו עליה בכול", אומרת סאוסן. "היא הייתה הכתובת".

יום אחד התקשרה אליה סוזאן מוקדם מהרגיל. "תקשיבי למה שקרה בלילה", אמרה. בנה, עומר, היה מעורב בתקרית אלימה וזה גרר עימות של סוזאן עצמה עם העבריינים. כמה ימים לאחר

התקרית נערכה סולחה, ולכאורה הכול נרגע. אבל זמן קצר אחר כך מישהו הצית את הרכב של סוזאן מול ביתה. סימן ברור לכך שהסיפור לא באמת נגמר.

אז גם החלו האיומים. סוזאן נדרשה לשלם 300,000 ש"ח, וקיבלה אזהרות ברורות: אם לא תשלמי – הבן שלך ייפגע. הפחד הפך לשגרה. בשלב מסוים החליטה סוזאן לברוח עם בעלה לדרום, להסתתר, לקוות שהסערה תחלוף. אבל לסאוסן נותרו שאלות. למה האיום הופנה דווקא אל סוזאן? לא לבן. לא לבן הזוג. לא לגרוש.

"היא לא הייתה בעולם הפשע", מדגישה סאוסן. "לא חיה חיים כפולים. ובכל זאת, היא זו שאוימה". סוזאן נשאה ונתנה עם המאיימים עליה והכופר ירד ל-70,000 ש"ח. "אמרתי לה, 'אל תשלמי', משחזרת סאוסן, **"אם תשלמי, את משלמת את המחיר של הרצח שלך"**. אבל סוזאן חזרה על משפט אחד בלבד: "זה הבן שלי. לא אקח סיכון".

סוזאן הוציאה את הכסף מקרן ההשתלמות, מסרה אותו דרך בעלה ונרגעה. היא האמינה שהכול נגמר. שהבן שלה בטוח. כמה ימים אחר כך, בזמן ניחום אבלים, שמעה סאוסן שאישה נרצחה בטירה. "משהו התכווץ לי בבטן", היא אומרת. היא ניסתה להתקשר לאחותה. לא היה מענה. בדרך כבר נשמעו האמבולנסים.

כשהגיעה לרחוב מגוריה, הבינה מיד שמשהו נורא קרה, המשטרה סגרה את האזור. היא קרסה על הרצפה, צעקה את שמה של אחותה, אבל לא נתנו לה להתקרב. "הדבר האחרון שחשבתי", היא אומרת, "זה שסוזאן תלך ככה".

מאז, המחשבות לא מרפות. השערות, שמועות, ניתוחים על מה שקרה. "אני לא מאשימה אדם מסוים", אומרת סאוסן. "אבל ברור שמהו עמוק וטעון היה שם".

בנוגע להתנהלותה של המשטרה, סאוסן: "חד-משמעית, ידעו שהיא מאוימת. ידעו שיש סכנה". לטענתה, אפילו הוצע פתרון: מקלט לנשים מוכות. לדבריה, "סוזאן סירבה כי היא לא פחדה, אלא כי הבינה את המחיר. היא לא רצתה שידביקו לה תווית. היו לה מעמד, עבודה, שם".

סאוסן נותרה עם השאלה מה היה קורה אם זו היתה אישה אחרת. עם כוח, עם מעמד ציבורי גבוה יותר. לו חברת כנסת הייתה מאוימת, האם גם אז מקלט לנשים מוכות היה הפתרון היחיד? **ומדוע כשאישה מאוימת, החברה דורשת ממנה להתרחק ולהסתגר, במקום לעצור את הגברים המאיימים?** במקרה של סוזאן, כמו במקרים רבים אחרים, הפער בין הסכנה לבין הכלים שהמערכת מציעה הפך לחלק מהטרגדיה.

רוזית ג'ורבאן ז"ל

משפחתה של רוזית ג'ורבאן ז"ל

רוזית ג'ורבאן הייתה בת 23 במותה. כדור תועה קטע את חייה בזמן שעמדה מחוץ לקיוסק בשכונה, יחד עם שתי חברות, בכפר ג'יסר א-זרקא.

בג'יסר א-זרקא נולדים למציאות עם חוקים משלה. מי שחי בביטחון אישי לא יבין זאת. כשנשמע ירי, איש לא שואל מה קרה, כולם מתקשרים זה לזה כדי לבדוק מי נפגע. כך אירע גם ביום שבו נורתה רוזית.

אחותה הבכורה, מראם, שמעה יריות. הדבר הראשון שעשתה היה להתקשר לרוזית, שיצאה לטיול קצר בכפר עם חברות. **"זו הייתה בדיקה שגרתית", היא אומרת, "רק שהפעם רוזית לא ענתה". והיא כבר לא חזרה הביתה.**

כשאנחנו מגיעות לבית משפחת ג'ורבאן מקבלות אותנו מלכה, האמא ומראם. הן יושבות בסלון ומספרות על אותו יום כאילו התרחש אתמול. בזמן שמראם ניסתה שוב ושוב להשיג את אחותה בטלפון, צעקה השכנה מרחוק:

"דחנונה! (שם החיבה של רוזית) מטְחֹחָה! (נורתה)".

מלכה משחזרת את רגעי האימה:

"לא האמנתי. חשבתי שמישהו מנסה להבהיל אותי. באמת שלא האמנתי". היא יצאה החוצה וראתה מאות אנשים עומדים ברחוב. "ולא הבנתי", היא אומרת, "למה אף אחד לא דפק בדלת. למה אף אחד לא בא לספר לנו".

מלכה, אימה של רוזית

היא התחילה לרוץ. אנשים עמדו מסביב והביטו. קרובת משפחה חיבקה אותה ושאלה: לא ידעת שירו בה?"

רוזית שכבה על הרצפה, ידיה חבוקות ושתי חברותיה עמדו בצד השני של הכביש, קפואות. האם קרסה לצידה והתעלפה. העוברים והשבים התיזו מים על פניה ולאחר שהכרתה שבה אליה כולן נסעו לבית החולים. "בדרך אמרו לי: 'הילדה בסדר'", היא מספרת. רק בבית החולים הודיעו לה שהיא נפטרה.

"התחלתי לרוץ בלי מטרה", היא נזכרת. "ליד בית החולים יש שטח פתוח, כמו יער. רצתי שם כמו משוגעת. צעקתי שהם שקרנים. שהיא לא מתה."

משפחת ג'ורבאן כבר חוותה אובדן בעבר. אבי המשפחה נפטר לפני שנים ומלכה גידלה לבדה ארבעה ילדים.

כעת, בנוסף לכאב, המשפחה סובלת גם ממצוקה כלכלית קשה. האם ומראם אינן עובדות ורוזית הייתה המפרנסת העיקרית. **"כולנו חיינו מהמשכורת שלה"**, אומרת האם. "היא היתה הבת הכי צעירה, אבל החזיקה את הבית. קנתה בגדים, אוכל, טיפלה בי כשהייתי חולה, עשתה לי עיסוי כשכאבו

לי הרגליים. היא דאגה לכולם".

עד היום, מספרת האם, אחד האחיינים סובל מקשיים נפשיים קשים בעקבות מותה. "אנחנו סובלים בשקט", היא אומרת. ביום האחרון לחייה, רוזית עוד הספיקה לתת מעצמה לאחרים. היא לקחה את שני אחייניה למכולת וקנתה להם דברים. "זה הזיכרון הכי חזק שלי ממנה", אומרת האם. "היא אמרה לי: 'אמא, אני הולכת עם החברות', הלכה ולא חזרה".

התוכנית הייתה פשוטה: ים, ואז עצירה במכולת. באותו זמן, הרוצח היה בדרכו לרוצח מישהו אחר. הן ראו אותו והתחילו לצעוק. הוא שמע וירה. הכדור פגע בראשה של רוזית. היא מתה במקום. הרצח פוענח והיורה נתפס מיד. הוא בן הכפר, שאחיו נרצח לפני שנים. האם מתארת את המתח שנוצר בין המשפחות מאז. "אני לא יודעת איך הוא נראה", היא אומרת. "הכרתי את אחיו. הוא תמיד היה אומר לי שלום".

בתוך קהילה סגורה, מקרה רצח מערער את המארג החברתי כולו ומשבש את הדינמיקה היישובית לאורך זמן. לדבריה של האם, "אימא של הרוצח קיללה אותנו, ואף אחד לא בא לנחם". משפחתו של מי שרצח את רוזית לא השלימה עם מעצרו של הבן, ותגובתה הופנתה כלפי משפחת הקורבן באלימות מילולית וחברתית: קללות, השמצות והוצאת דיבה בתוך הכפר. כך הופך הרצח מאירוע פלילי טראגי לפצע קהילתי מתמשך, שמעמיק את הבידוד, הפחד והקרע החברתי.

מאוחר יותר התברר פרט מצמרר נוסף. מישהי סיפרה לאם שילדיה היו בדרך לקיוסק באותו יום ארוך ורוזית ביקשה מהם לחזור הביתה. **היא הרגישה שמשו לא בסדר, ניסתה להגן על ילדים אחרים. על עצמה – כבר לא הצליחה.** מאז, הפחד השתלט על הבית. "הנכד שלי נכנס להיסטריה מכל רעש", אומרת האם. "אני לוקחת תרופות הרגעה. כמעט לא יוצאת מהבית".

מראם מוסיפה ומתארת את השלכות הרצח של אחותה על בנה, אחיינה של רוזית: "מבית הספר התקשרו ואמרו שהוא לא יכול להמשיך. הוא עובר התקפי חרדה, מבטו קפוא. הוא בכיתה ג' ולא יודע אותיות ומספרים, ואני חסרת אונים".

דווקא כלפי המשטרה, האם אומרת משהו חריג: "הם עשו את העבודה שלהם. תפסו את הרוצח. לא נתנו לדם של הבת שלי להישפך סתם". הכשל, בעיניה, נמצא במקום אחר. בבית. בקהילה. "אימא שמסתירה בן שרוצח – הורסת את החברה מבפנים", היא אומרת. **"אם זה היה הבן שלי, הייתי דורשת שיישא בעונש"**. המסר שעובר לצעירים, לדבריה, מסוכן: "יורים, משתחררים, עושים מסיבת חזרה. לומדים שאין מחיר". לכן, לדבריה, האחריות היא של הכפר עצמו. להוקיע את הרוצחים, להרחיקם, לא להסכים להמשך האלימות. "למה אנחנו הורגים אחד את השני?"

וליד והודא בדוויה וילדיהם

אשתו של וליד בדוויה ז"ל

הודא בדוויה היא אלמנה צעירה בת 30, אם חד-הורית לשלושה בנים צעירים: אדם, אמיר ומוחמד. מוחמד חגג שנה כשבוע בלבד לאחר שאביו, וליד, נרצח. וליד יצא לתפילת ערב במסגד העיר בלוד ולא שב. הוא נורה בצאתו מהמסגד, ומאותו רגע חייה של הודא התהפכו. היא לא איבדה רק את בעלה ואבי ילדיה, אלא גם את אהוב ליבה מאז ימי התיכון. הודא מספרת שכבר בגיל 14, במסיבת יום הולדת, וליד ניגש אליה ואמר: 'אני הולך להתחתן איתך'. מאז הם היו יחד. הם התחתנו, הביאו לעולם שלושה ילדים וחלמו חלומות גדולים, שנגדעו ברגע. וליד נלקח ממנה בשיא חייהם. הם קנו בית יחד ותכננו להביא לעולם את ילדם הרביעי. "זה תמיד

יישאר חלום שלא אצליח להגשים, היא אומרת.

לוד, אומרת הודא, מגדלת דור ייחודי. כעיר מעורבת, הצעירים הערבים מדברים עברית וערבית, זוכים להיכרות מוקדמת עם ה"אחר". היא עצמה למדה במסגרות חינוכיות יהודיות, ולא חוותה גזענות ישירה בילדותה. זה השתנה לפני כעשור, וביתר שאת מאז אירועי מאי 2021.

גם עכשיו, אחרי האסון, הודא משדרת איפוק ועוצמה יוצאי דופן. את הכוחות היא שואבת מדמותו של וליד - מהרוגע, משיקול הדעת ומהאחריות שגילה כלפי הסובבים אותו. בימי המתיחות של מאי 2021, כשהחשש מהצתות רכבים היה מוחשי, וליד היה ערני לסכנה ופעל מתוך דאגה לשכונה כולה. הוא עבר בין הרכבים ברחוב ועזר לשכנים להחליף סמלי זיהוי - מוסלמיים או יהודיים, לפי מי שעמד להגיע ולפי הסיכון באותו רגע - לא רק כדי להגן על עצמו, אלא כדי לשמור על שכניו, יהודים וערבים כאחד.

"לא ידעת מי יגיע לרחוב", היא אומרת, "אז ניסינו לעשות כל מה שאפשר כדי לשמור על השקט".

כשאני שואלת אותה על ילדותה, היא מחייכת בעצב. **"אני זוכרת את החיים שלי רק עם וליד, כל מה שהיה קודם, נמחק"**.

התחושות הקשות התעצמו לאחר הרצח. וליד נורה במקום מרושת מצלמות ובכל זאת, עד היום לא הובא לדין אף אדם. בדוויה תוהה, "אם זה היה על רקע לאומני, האם הרוצח היה נתפס תוך שעות? **כשזה ערבי, התחושה היא שזה לא באמת דחוף**".

וליד עבד ככבאי עד 2019, ואז הצטרף לעסק המשפחתי. "הוא היה אבא אחר", היא אומרת, "אוהב, נוכח, דואג. רצה שיהיה לי הכי טוב בעולם".

בערב הרצח וליד יצא לתפילה. הודא שלחה לו הודעה וביקשה שיאסוף בדרך חבילה. הוא הבטיח לחזור מיד אחרי התפילה. זמן קצר אחר כך התקשר אח של וליד ושאל איפה הוא. "לא בבית", היא ענתה בפשטות, בלי להבין.

ואז הגיעו השיחות שעדכנו שוליד נורה ברגליו, אושפז בבית חולים ושהוא בסדר. הודא דפקה על דלתות שכנים כדי למצוא

מכתב שהשאיר וליד להודא

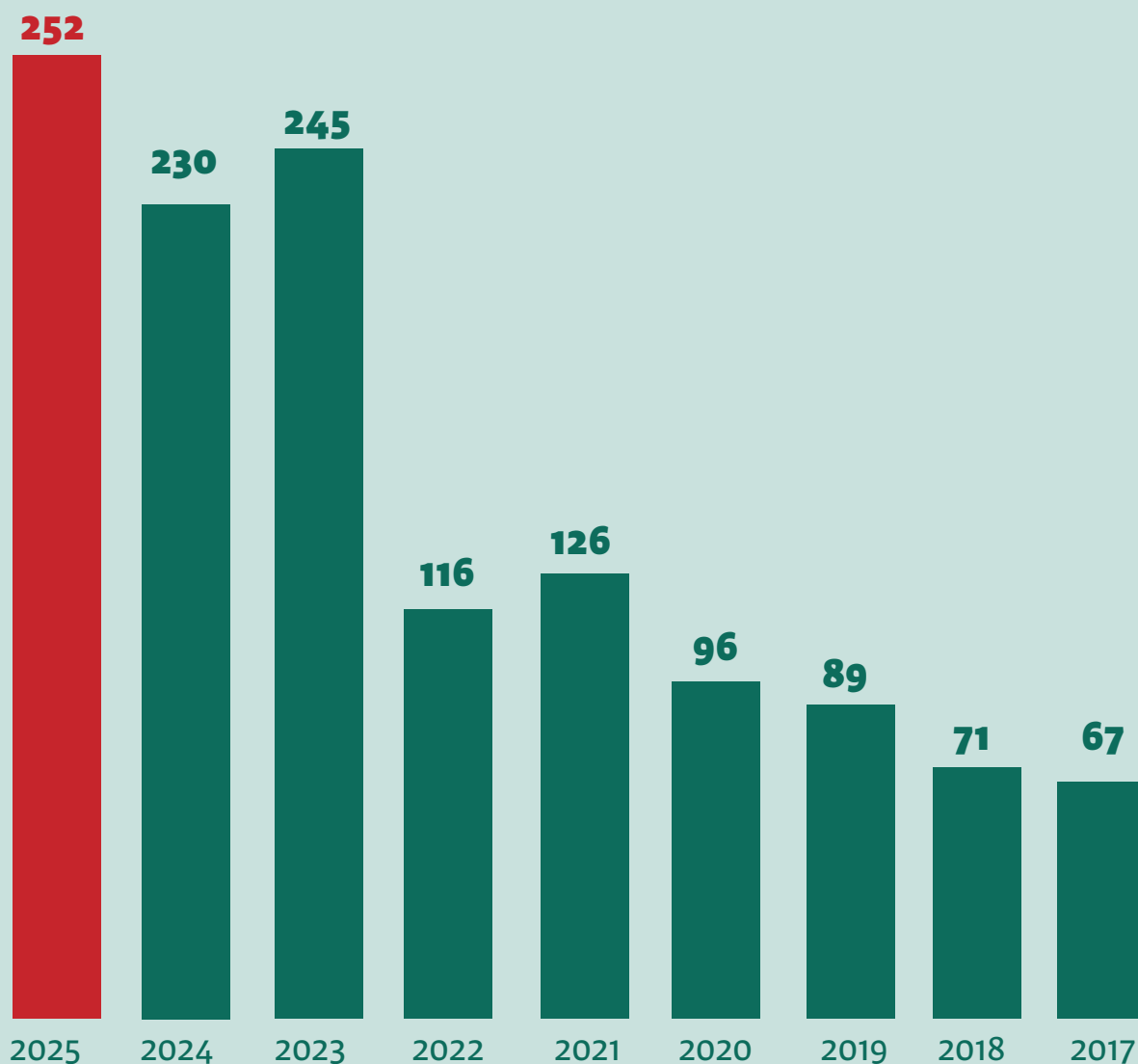
השגחה לילדים ולא מצאה. אימה הגיעה והיא נסעה עם אביה לבית החולים. שם ניגשו אליה אנשי מד"א ושאלו אם היא צריכה עזרה. **"אני צריכה את בעלי"**, היא השיבה. היא הובאה לראות אותו. "אני לא זוכרת שבכיתי", היא מספרת. "החזקתי לו את הראש. החולצה שלי התמלאה בדם".

כשהיא חזרה הביתה הוריה בכו, והיא זו שניסתה להרגיע במילים "הכול מכתוב". **בבוקר נאלצה לספר לילדים שאביהם מת**, שליבו הפסיק לפעום. הבן הגדול שאל: **"איך הוא מת? תאונה או שירו בו?"** הודא ביקשה שהסרטון ממצלמות העירייה שמתעד את הרצח לא יופץ למרות זאת, הוא פורסם. "שם נשבר לי האמון", היא אומרת. מאז, אחת לשבועיים-שלושה, היא מתקשרת למשטרה. התשובה תמיד זהה: "אין חדש". איש לא נלקח לעדות.

נכון למועד סגירת הדוח ב-28.12.2025, שנת 2025 היתה השנה המדממת ביותר אי פעם בחברה הערבית בישראל, עם 251 אזרחיות ואזרחים ערבים שקיפחו את חייהם ב-218 מקרים של אלימות ופשיעה. זאת לעומת 252 קורבנות בנפש בחברה הערבית בשנת 2024.

מספר קורבנות בנפש לפי שנים:

מתוך כלל הקורבנות, **214 (88%) אזרחיות ואזרחים נורו למוות**, נתון המשקף שוב את הקטלניות של הנשק החם שזמינותו בחברה הערבית גובה מחירים בלתי נסבלים.

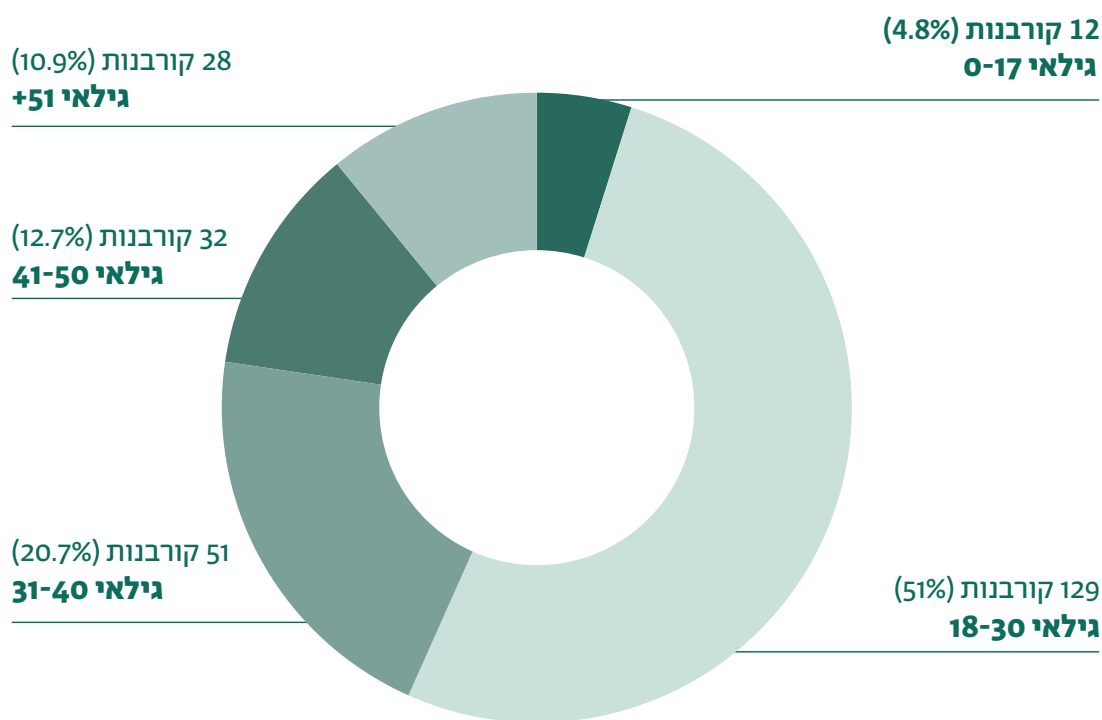
שיעור הקורבנות בגילאי 18-40 מכלל הקורבנות, לפי שנה:

בחינת שיעור הקורבנות בגילי 18-40 מקרב כלל הקורבנות בנסיבות של אלימות ופשעה, מראה כי בין השנים 2021 ל-2025 חלה עלייה בשיעור הקורבנות בקבוצת הגיל הזו:

2025	2024	2023	2022	2021
181 מתוך 251 (72.2%)	161 מתוך 230 (70%)	170 מתוך 245 (69.39%)	79 מתוך 116 (68.10%)	82 מתוך 124 (66.13%)

מספר הקורבנות בנפש מהחברה הערבית בנסיבות של אלימות ופשעה בשנת 2025, לפי קבוצת גיל

בשנת 2025, למעלה מ-50% מהקורבנות בנפש היו בגילאי 18-30. שיעורם של אזרחים ואזרחים בגילאי 18-30 עולה בהתמדה, ולראשונה, חצה בשנת 2025 את רף 50%. נתון זה משקף את האופן שבו נגדעים חייהם של צעירות וצעירים, שאמורים להיות בשלב שבו הם בונים את חייהם.

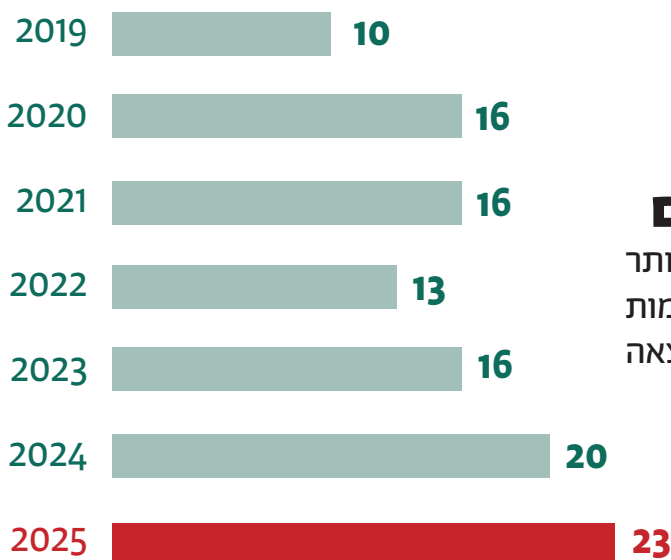

תופעה מדאיגה שמימדיה גדלו בשנת 2025 הינה של קורבנות בנפש המשתייכים לאותה משפחה. כך, **31 מקרב הקורבנות הינם בני דודים, אחים, בני זוג ואפילו אב ובנו** - אשר מצאו את מותם ב-2025. ברוב מהמקרים - קרובי המשפחה נהרגו באותו האירוע. המשמעות של תופעה זו היא שמשפחות רבות חוות אובדן אחר אובדן ומאבדות את האפשרות ואת התקווה לשוב אי פעם לחיי שגרה.

**הרוגים
ונרצחים
מאותה
משפחה**

אזרחיות ואזרחים שנהרגו במהלך פעילות משטרתית

12 מהקורבנות נהרגו במהלך פעילות משטרתית ב-2025. זאת לעומת אזרח אחד בלבד שנהרג בנסיבות דומות במהלך כל שנת 2024 ו-7 אזרחים שנהרגו בידי שוטרים במהלך כל שנת 2023. מחד, העלייה החדה בקורבנות בנפש בנסיבות אלה עשויה להיות ביטוי להגברת האכיפה והשיטור כנגד גורמי פשיעה. מאידך גיסא, עלייה דרמטית כזו מדאיגה ומחייבת לוודא שאין מדובר בנורמה של "אצבע קלה על ההדק" כאשר מדובר באזרחים ערבים.

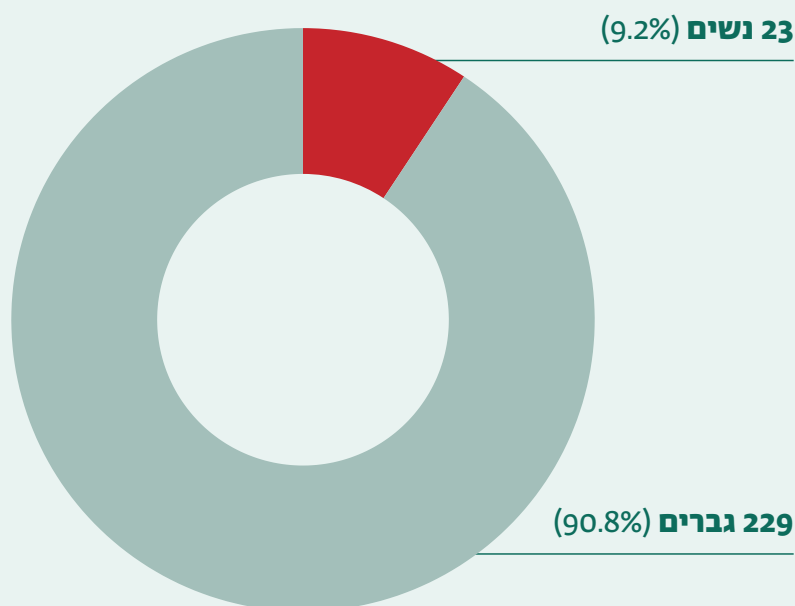

מספר הנשים קורבנות

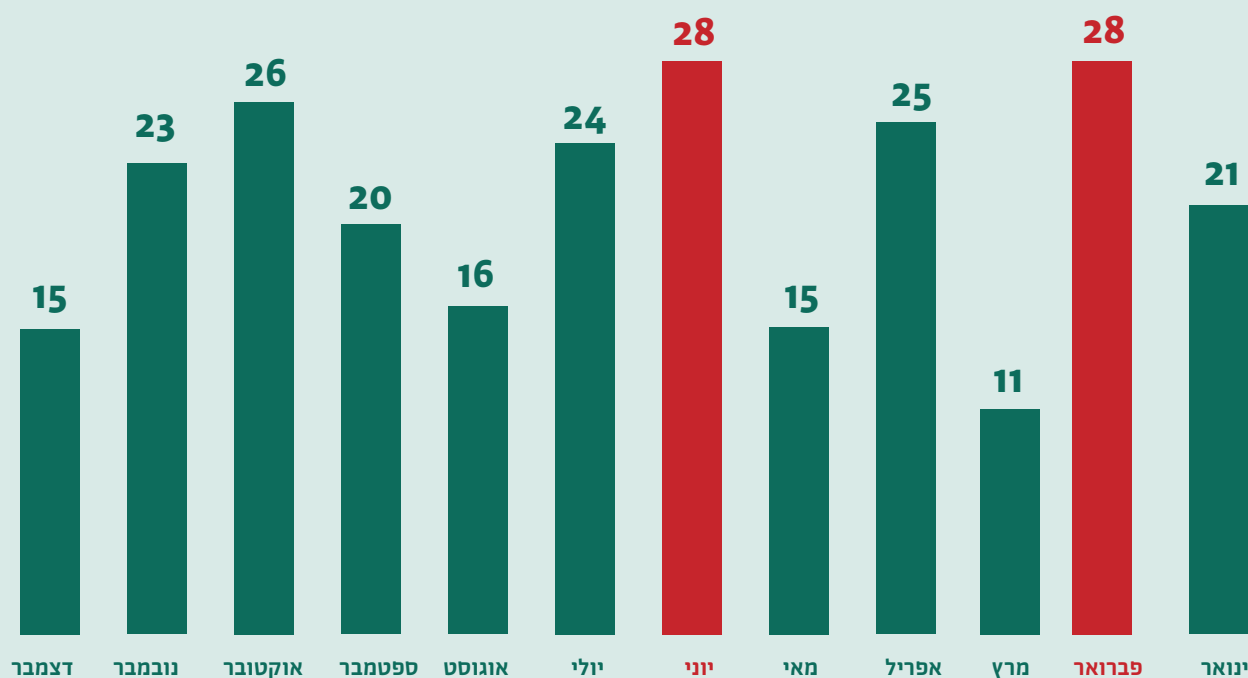
האלימות והפשיעה לפי שנים

בשנת 2025 קיפחו את חייהן 23 נשים ערביות, יותר מאי פעם. חלק מהנשים הן קורבנות למקרי אלימות במשפחה, וחייהן של אחרות קופחו כתוצאה מפעילות ארגוני פשיעה ומאבקי נקמה.

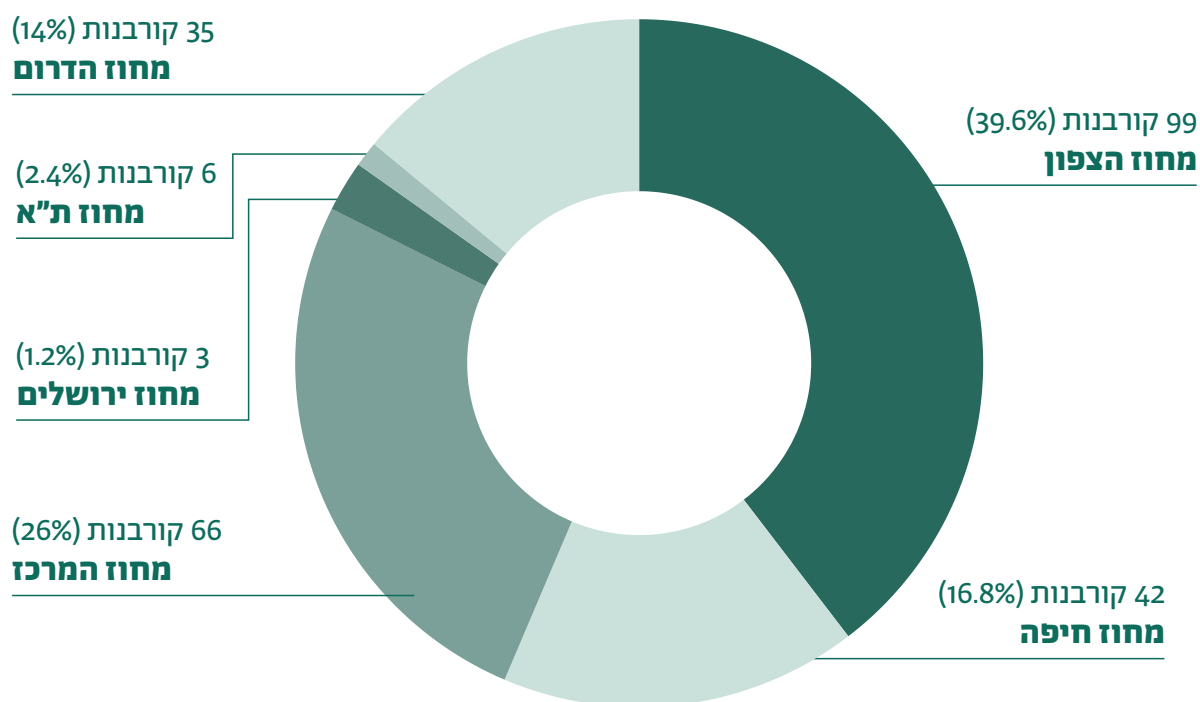
מספר הקורבנות
בנפש מהחברה
הערבית בנסיבות
של אלימות ופשיעה
בשנת 2025,
לפי מגדר

מספר הקורבנות בנפש בחברה הערבית בנסיבות של אלימות ופשיעה בשנת 2025, לפי חודש

קורבנות בנפש מהחברה הערבית בנסיבות של אלימות ופשיעה בשנת 2025, לפי האיזור הגיאוגרפי של יישוב המגורים של הקורבן

[1] מקרה רצח אחד בוצע בקלקיליה וככל הנראה הקורבן התגורר בקלקיליה טרם הרצח

היישובים המדממים ביותר בשנת 2025

בשנת 2025, לוד מוסיפה להיות זו השנה השלישית ברצף העיר שחוותה את מספר הקורבנות הגדול ביותר בחברה הערבית. השנה, 18 מתושבי ותושבות העיר נהרגו בנסיבות של אלימות ופשיעה. גם העיר נצרת ספגה מספר זהה של 18 קורבנות בנפש. בעיר רמלה, הסמוכה ללוד, 14 מתושבי ותושבות העיר הערבים קיפחו את חייהם בנסיבות של אלימות ופשיעה. במחוז הדרום, העיר רהט מוסיפה להיות העיר שמספר הקורבנות בה הוא הגבוה ביותר, עם 11 מתושבי ותושבות העיר שנהרגו בנסיבות של אלימות ופשיעה ב-2025.

11 קורבנות
ג'דידה מכר

10 קורבנות
עראבה

18 קורבנות
נצרת

12 קורבנות
אום אל פאחם

10 קורבנות
טירה

8 קורבנות
נפר קאסם

18 קורבנות
לוד

14 קורבנות
רמלה

11 קורבנות
רהט

252 הקורבנות

שחייהם נגדעו בנסיבות של פשיעה ואלימות בשנת 2025

1. מרואן נאסר (51), טירה
2. מוחמד עלי ג'מל (26), קלנסווה
3. אסעד כאיד אל מלאחי (28), רהט
4. מוסטפא רובאעי (35), עכו
5. סאלם רובאעי (35), עכו
6. סברין אבו חאמד (36), לוד
7. אחמד מוחסן (25), כפר קרע
8. עומר אלקודסי (31), כפר קאסם
9. מג'ד עבד טובחי ג'זאל (19), עראבה
10. פיראס מוחמד טובחי ג'זאל עאסלה (26), עראבה
11. ג'מאל חלאילה (57), עכו
12. מוחסן אבו סאלח (52), סכנין
13. באסם ספואת באדח (53), כאבול
14. מועאד אחמד שעבאן (36), ג'דידה מכר
15. אנס עבד אלמונעם מחאג'נה (26), אום אלפחם
16. פלאח מחמוד סביחאת (36), סאלם
17. חאלד דהאמשה (52), כפר כנא
18. עבד אלמונעם ג'נדאוי (45), זרזיר
19. ויסאם יזבק (38), נצרת
20. רבחי טובחי רמדאן (52), אום אלפחם
21. אחמד באסם ג'בארין (25), אום אלפחם
22. אימן מחסן (43), כפר קרע
23. עז אלדין מוסא דיק (47), אום אלפחם
24. וג'די חיר (30), אבו סנאן
25. היתם זינאתי (24), אבו סנאן
26. נאתן משלב (24), אבו סנאן
27. יעקוב ריאד ג'אבר (47), אבו גוש
28. ואאיל אבו זאיד (14), לוד
29. עבדאללה עווד (29), מזרעה
30. עבדאללה אבו גאנם (29), לוד
31. עאישה אבו ואדי (30), כסיפה
32. תופיק סביח (55), כפר כנא
33. מוחמד אל מלאחי (27), שועפאט
34. חאלד בדארנה (18), סכנין
35. סאלם קסום (56), אעבלין
36. איוב אלטורי (33), לוד
37. רפעת מסארווה אלבחירי (40), טייבה
38. עבדאללה עלי אלוואחווח (32), לוד
39. עלאא טואפרה (18), ואדי חמאם
40. מוחמד עבד אל קאדר (35), יפיע
41. גוואד עאמר יאסין (17), טמרה
42. סאלח סלאמה אבו גאנם (23), תל שבע
43. מוחמד ג'רושי (נזאל) (18), רמלה
44. וסים מרואת (43), נצרת
45. עבד אבו אחמד (34), נצרת
46. ריאד זיאד אבו סעדה (25), יפו
47. מוחמד עבד אלפתאח אגבאריה (30), זלפה
48. האשם נאטור (63), קלנסווה
49. איהם נאסר (25), טירה
50. חאלד ג'מאל גאנם (30), זמר
51. אחמד נוסייר זחאלקה (32), כפר קרע
52. מוחמד ע'סוב ג'בארין (33), אום אלפחם

53. אדם מוחמד ח'לאילה (20), דיר חנא
54. נור אלדין עבדאלקאדר (27), יפיע
55. עלי עבדאלקאדר חוג'יראת (43), ביר אלמכסור
56. שורוק חאלד אלהואשלה (20), קסר אלסר
57. עלאא עטאללה (25), ירכא
58. בהאא עטאללה (25), ירכא
59. יאסן סוואעד (19), שפרעם
60. אחמד נאטור (25), קלנסווה
61. ראמי יונס מוגרבי (40), רמלה
62. מוניר אבראהים גז'אל (31), עראבה
63. מועאד עבד אלחי (20), טירה
64. פרסאן הייב (35), נצרת
65. והיב אבו עראר (26), ערערה בנגב
66. עמאד אבו עראר (27), ערערה בנגב
67. מתין אל שמאלי (25), רמלה
68. ג'לאל אל שמאלי (28), רמלה
69. חאלד סעד סוואעד (60), שפרעם
70. בלאל אבו גאנם (35), רמלה
71. בהאא אבו עמירה (40), רמלה
72. סלאח אלעפיפי (35), רמלה
73. ענאן יונס נסאר (55), עראבה
74. מחמד עבד טרביה (28), סכנין
75. אליאס מוטראן (31), נצרת
76. מרואן ג'אבר (50), טירה
77. סברי מאזן מורדי (24), טירה
78. יוסף אבו כיט (28), טירה
79. מוחמד תיתי (32), טירה
80. עלי נאבלסי (69), אעבלין
81. ע'ייד חרוב (25), ג'לג'וליה
82. ח'יר ביאטרה (25), נצרת
83. ענאן אבו עיד (17), רהט
84. סוזאן עבד אל קאדר (44), טירה
85. מאג'ד ג'רושי (47), רמלה
86. עסט אל בסעאט סוואעד (54), שפרעם
87. ענאן עטיה (45), נצרת
88. סחר אבו חג'ג' (50), לוד
89. מוחמד כבהא (35), כפר קרע
90. יוסף אבו רקיק (8), תל שבע
91. תאמר עאסי (25), כפר ברא
92. אקרם אבו עיסא (41), אום בטין
93. מוחמד ג'מאל חסאן (22), קלקיליה
94. מוחמד סכחפי (26), יפו
95. מונד'ר אבו בילאל (17), רהט
96. מוחמד אחמד המאם (44), טמרה
97. איימן אבו עראר (28), ערערה בנגב
98. טארק זיאד עואודה (39), כפר כנא
99. עודאי שעבאן (25), לוד
100. סעיד שעבאן (30), לוד
101. נור מוסא (18), לוד
102. תאמר אבו קישאק (30), ג'לג'וליה
103. טייב מסרי (22), ג'לג'וליה
104. עיסא פריג' (38), כפר קאסם
105. מוראד אבו סביח (14), ערערה בנגב
106. כותר זיתאוי (50), אום אלפחם
107. יעקוב פואד כתילאת (27), דבוריה
108. אמג'ד אג'בארייה (28), אום אלפחם
109. יוסרי דלעונה נאסר (25), טירה
110. תופיק עות'מאן סאלם (35), כפר קרע
111. אשרף אבו כליב (19), חיפה
112. ראמי כליבאת (25), בסמת טבעון
113. ווטאן נור מחאג'נה (25), אום אלפחם
114. מופיד אבו שארב (35), רהט
115. מוחמד עמאש (24), ג'סר אזרקא
116. רים אל שארוד (70), שפרעם
117. ג'מאל אל שארוד (70), שפרעם
118. מוחמד קעדאן (46), שגב שלום
119. עומר עואד (50), נצרת
120. טאהא עואד (22), נצרת
121. נעמאן עואבדה (60), אעבלין
122. אנהאר אבו רקייק (21), תל שבע
123. בסמה אבו רקייק (18), תל שבע
124. עדי אבו רע'יס (25), שפרעם

125. תאופיק אבו לאשין (30), נצרת
126. נאיף אבו לאשין (30), יפיע
127. מוחמד עבד אלהאדי (28), אכסאל
128. אחמד אלקרנאוי (35), רהט
129. מחמוד חג'אג' (33), טירה
031. ע'ינה כראמה (3), מזרח ירושלים
131. אניל סלים אמון (23), ירכא
132. עאטף אבו ג'אבר (71), נצרת
133. נור חרירי (45), אום אלפחם
134. ראמי עות'מאן (33), כאבול
135. נאדיה חינאווי (51), לוד
136. מוחמד מורסי בדוי (21), כפר קאסם
137. עמאד שלבי (60), אכסאל
138. מוחמד עלי קאדים (20), לוד
139. איאד לואבנה (21), משהד
140. סאמי ואחש (60), יפו
141. מוחמד אבו סאלם (18), עארה
142. בסאם אדא (43), כסיפה
143. עבד אלמג'יד טבאג'ה (20), חיפה
144. אסעד כבהא (51), יפו
145. עאישה קבועה (40), ערעה בנגב
146. סלימאן אבו גאנם (30), לוד
147. כיפאח חינאווי (53), לוד
148. אבראהים זיאדאת (36), מוקייבלה
149. שריהאן משלב (35), אבו סנאן
150. מוחמד שמאלי (20), רמלה
151. אחמד עתאמנה (35), כפר קרע
152. לטיפה שאהין (88), עראבה
153. מוחמד חג'אב (19), דנון
154. סאהר אבראהים (25), סאג'ור
155. דיאא' אבו שריף (25), ג'לג'וליה
156. טארק בידס (18), לוד
157. עלי חדיד (20), דלית אל כרמל
158. עומר אבו ג'אמע (50), שגב שלום
159. רוזית ג'ורבאן (23), ג'סר אזרקא
160. אחמד חאג' עודה (21), נצרת
161. יאסר איהב טאהא (21), נצרת
162. איוב עיסא (35), כפר קאסם
163. לוטפי עאמר (25), כפר קאסם
164. נור חאלד סוואלחה (22), משירפה
165. וליד בדווייה (32), לוד
166. פורסאן אבו רעד (70), אום אלפחם
167. מועתסם נסיראת (41), טייבה
168. מוחמד נאטור (27), אבו סנאן
169. ראיד חמזה סכחפי (41), יפו
170. יזן קאדרי (33), נחף
171. חסנין מהדי אבו סעלוק (30), שפרעם
172. חאלד בלאל עאסלה (25), עראבה
173. ג'יג'י אלהוזייל (27), רהט
174. עלאא שרוף (50), עספיא
175. מחמוד ג'ורבאן (20), ג'סר אזרקא
176. עימאד עמאש (20), ג'סר אזרקא
177. מחמוד סמיר חטיב (40), מג'ד אל כרום
178. קוסאי אבו שהאב (24), ג'סר אזרקא
179. יחיא אבו ג'אבר (30), כפר קאסם
180. זאפר עאמר (21), כפר קאסם
181. מוחמד מוריד (19), חיפה
182. וופא אבו ג'אנם (26), רמלה
183. המאם אתרבין (25), שגב שלום
184. סגר אתרבין (21), שגב שלום
185. סלימאן אתרבין (20), שגב שלום
186. מילאד שחאדה (20), כפר יאסיף
187. פיראס אבו פאנה (29), כפר קרע
188. עבד חאלד אשייח סולימן (39), נצרת
189. נג'ואן נזאר סלימאן (20), טמרה
190. מנאר עקלה (20), טובא זנגרייה
191. וליד אבו עסא (44), אום בטין
192. זהרה אבו הליל (19), רהט
193. אדם אל עובריה (21), רהט
194. ויסאם דבאח (50), דיר אל אסד
195. אמיר בוקאעי (31), כאבול
196. עלי אבו גאנם (74), לוד

197. ויאם פאחורי (33), נצרת
198. עלאא סעדי (37), נצרת
199. עבד נסאר (35), עראבה
200. מוחמד רפאיעה (26), סאלם
201. עלי ואיל עואודה (22), כפר כנא
202. מהראן אבו רקייק (22), תל שבע
203. נדאל מסעדה (35), כפר יאסיף
204. זיאד אבו עאבד (27), רהט
205. ג'מאל חאלדי (40), איבטין
206. נדאל חאלדי (40), איבטין
207. תאופיק אבו עאייש (30), לקיה
208. כרים אבו טריף (60), ירכא
209. מוחמד חסן חג'אזי (50), טמרה
210. קאסם עאסלה (18), עראבה
211. מוחמד חסין מראזקה (17), ערערה
212. ראסם נעאמנה (54), עראבה
213. סמיח אבו עראר (21), ערערה בנגב
214. נדאל מוסראטי (20), לוד
215. אמין אגבאריה (40), אום אלפחם
216. מועאז אל-הדרה (19), מזרח ירושלים
217. מוראד יוסף (23), חיפה
218. עבד ג'מאל סביחאת (32), סאלם
219. מהדי סלאמה (23), ערערה
220. מוחמד מוגרבי (23), רמלה
221. וליד מוגרבי (16), רמלה
222. אמיר אל וחואח (28), לוד
223. חוסין סמוני (25), יפו
224. סאלח עאבד סליבי (42), נצרת
225. מוחמד חלאילה (24), מג'ד אל כרום
226. תהליל עאמר (30), כפר קאסם
227. יוסף אל אטרש (16), רמלה
228. מיית'ם זיוד (20), מוסמוס
229. אשרף אבו מדיע'ם (30), רהט
230. עבדאללה אבו מדיע'ם (17), רהט
231. באסל פרעוני (20), נצרת
232. מהדי מחאמיד (21), אום אלפחם
233. סבאח אבו אל קיעאן (22), ג'ת
234. בלאל אל אעסם (40), תל שבע
235. נביל ספייה (15), כפר יאסיף
236. באסל ענאן נסאר (20), עראבה
237. ענאן ג'זמאווי (46), ערערה
238. מאהר זריקי (20), כפר כנא
239. איוב אלמסאלחה (20), שגב שלום
240. מוחמד יונס אגבארייה (20), מוסמוס
241. עמאד בכארנה (32), טורעאן
242. ענאן אבו רקייק (27), רמלה
243. זיד שלבי (40), אכסאל
244. ריאד מוחמד סאלם (19), דיר חנא
245. מחמוד עכאווי (43), טמרה
246. חאלד מחאג'נה (49), יפיע
247. מג'ד מחאג'נה (22), יפיע
248. מוחמד היבי (25), בסמת טבעון
249. זיד עיסא אמארה (48), כפר כנא
250. מוחמד חואלד (31), חואלד
251. קאסם חואלד (46), חואלד
252. עלי רעד (53), קלאנסווה